

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Kopsavilkums Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinumam par garantijām un atkāpēm no VDAR 89. panta priekšlikuma Regulai par lauku saimniecību integrētu statistiku kontekstā

(Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē www.edps.europa.eu)

(2018/C 14/06)

Regulas projekts par lauku saimniecību integrētu statistiku atbilstoši Eiropas Komisijas priekšlikumam pēc Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja konsultācijām aktualizē vairākus jautājumus par datu aizsardzību kā tādu. Taču Padomes diskusiju kontekstā piedāvātie grozījumi rada jaunas bažas, kas sākotnēji nav aplūkotas Komisijas priekšlikumā. Jo īpaši, ja šos grozījumus ietvertu galīgajā redakcijā, regulas projekts kļūtu par pirmo ES likumdošanas instrumentu, ar ko paredz atkāpšanos no piekļuves un labošanas tiesībām, kā arī no tiesībām ierobežot un tiesībām iebilst pret personas datu apstrādi statistikas nolūkos saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas 89. pantu. Tāpēc EDAU atzinīgi vērtē Padomes konsultēšanos ar to par šīm izmaiņām, tādējādi sniedzot iespēju EDAU sagatavot atzinumu šajā procesa posmā.

Atzinumā uzmanība ir pievērsta nepieciešamības testam attiecībā uz atkāpēm no VDAR 89. panta, ko skaidro saistībā ar hartu. EDAU īpaši uzsver, ka piekļuves un labošanas tiesības ir paredzētas pašas hartas 8. panta 2. punktā un ir uzskatāmas par tiesību uz personas datu aizsardzību svarīgu sastāvdaļu. Jebkāda atkāpe no šīm tiesībām nedrīkst pārsniegt absolūti nepieciešamo mērķa sasniegšanai, un tai ir jāatbilst augstajiem standartiem, kas izvirzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 52. panta 1. punktā un VDAR 89. pantā.

Papildus uzsvērtajai vajadzībai veikt visaptverošu nepieciešamības novērtējumu atzinumā arī tiek uzsvērtā nepieciešamība samazināt ierobežojumu darbības jomu, kā arī iztīrāta nepieciešamo garantiju būtība. Tāpat atzinumā ir iztīrāts VDAR 11. pants, kas var potenciāli palīdzēt risināt atsevišķas Padomes aktualizētās valsts statistikas institūtu bažas bez nepieciešamības izdarīt atkāpes saskaņā ar VDAR 89. pantu. Jo īpaši saskaņā ar 11. pantu gadījumos, kad pārzinis spēj uzskatāmi parādīt, ka viņš nevar identificēt datu subjektu, datu subjektu tiesības saskaņā ar 15.–20. pantu nebūtu piemērojamas.

Nemot vērā iepriekšminēto, EDAU iesaka Padomei atkārtoti izvērtēt nepieciešamību paredzēt ierosinātās atkāpes, ņemot vērā standartu, kas paredzēts saskaņā ar VDAR 89. pantu, ko aplūko saistībā ar hartu. Ja ES likumdevējs nevar sniegt papildu pamatojumu nepieciešamībai pēc šādām papildu atkāpēm un šaurāk piemērot noteikumu piemērošanas jomu, EDAU tā vietā iesaka apsvērt, kādā mērā VDAR 11. pants var palīdzēt kļēdēt pamatotas bažas, kādas rodas valstu statistikas institūtiem. Tas var būt nozīmīgi tajos datu apstrādes posmos, kad kodi, kas personu sasaista ar datu kopumu par viņu, jau ir izdzēsti un ir veikti citi tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu, ka statistikas institūti vai citas personas vairāk nevar personu atkārtoti identificēt.

Taču EDAU uzsver, ka sākotnējā periodā, kāds nereti ir nepieciešams statistikas sagatavošanai un kura laikā personām ir jābūt tieši vai netieši identificējamām, turpina piemērot vispārējos VDAR paredzētos noteikumus. Tehnisku un organizatorisku pasākumu ieviešana, lai personām nodrošinātu piekļuves un citas tiesības, var nozīmēt, ka ir nepieciešami finanšu līdzekļi un cilvēkresursi, un tas pats par sevi nav derīgs pamatojums, lai atkāptos no personas tiesībām saskaņā ar VDAR. Tas attiecas uz visiem datu subjektiem saskaņā ar VDAR, un tas ir jo īpaši svarīgi attiecībā uz piekļuves un labošanas tiesībām, kas nepārprotami izriet no hartas un kas ir pamattiesību uz personas datu aizsardzību būtiskas sastāvdaļas.

1. IEVADS UN PAMATINFORMĀCIJA

Eiropas Komisija ("Komisija") 2016. gada 9. decembrī pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par lauku saimniecību integrētu statistiku un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1166/2008 un Regulu (ES) Nr. 1337/2011 ("priekšlikumu")⁽¹⁾. Priekšlikuma mērķis ir izveidot saskaņotāku, elastīgāku un savstarpēji saistītu lauku saimniecību statistikas sistēmu, kā arī paredzēt tiesisko pamatu lauku saimniecību apsekojumu programmai, sākot ar lauksaimniecības skaitīšanu, kas notiks 2020. gadā.

Par Komisijas ierosināto regulas projektu pēc konsultācijām ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju ("EDAU") radās tikai daži jautājumi par datu aizsardzības jautājumiem, un tie ir attiecīgi aplūkoti priekšlikumā. EDAU atzinīgi vērtē Komisijas konsultēšanos ar to pirms priekšlikuma pieņemšanas, kā arī EDAU neoficiālo komentāru vērā ņemšanu. Jo īpaši EDAU atbalsta 16. apsvērumā ietvertās atsaucē uz piemērojamo regulējumu datu aizsardzības jomā, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK⁽²⁾ un tās īstenošanai pieņemtajiem valstu noteikumiem, kā arī atkarībā no konkrētā gadījuma Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 45/2001⁽³⁾. Tāpat atzinīgi tiek vērtēta 26. apsvērumā ietvertā atsaucē par veiktajām konsultācijām ar EDAU. Tā kā priekšlikums 2016. gada 9. decembrī publicētajā redakcijā nav radījis būtiskas neatrisinātas bažas par datu aizsardzību, EDAU nolēma tajā posmā nesniegt oficiālu atzinumu.

Taču daži grozījumi, kas iztirzāti sarunu kontekstā Eiropas Savienības Padomē ("Padomē"), likumdošanas procesa laikā rada jaunas bažas, kādu sākotnēji nebija Komisijas priekšlikumā. Ja šos grozījumus ietvertu galīgajā redakcijā, regulas projekts kļūtu par pirmo ES tiesību aktu, ar ko nepārprotami paredz atkāpšanos no piekļuves un labošanas tiesībām, kā arī no tiesībām ierobežot un tiesībām iebilst saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas ("VDAR") 89. pantu.

Ar šo būtisko jauno elementu tiek pamatota EDAU atzinuma sniegšana šajā procesa posmā. Tāpēc EDAU atzinīgi vērtē Padomes lēmumu konsultēties ar to par šīm izmaiņām un 2017. gada 26. septembra īpašo lūgumu EDAU izskatīt grozījumus, kas ierosināti sarunu ar Padomi kontekstā⁽⁴⁾.

Šā atzinuma mērķis ir sniegt konkrētus ieteikumus par regulas projektu, koncentrējoties uz attiecīgajiem grozījumu projektiem saskaņā ar apspriedēm Padomē. Saskaņā ar 2. iedaļu šis atzinums ir orientēts uz diskusiju un palīdzību novērtēt, vai ierosinātās atkāpes atbilst nepieciešamības testam, ļaujot veikt atkāpes statistikas nolūkā saskaņā ar VDAR 89. pantu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("hartas") 52. panta 1. punktu. Turklāt 3. iedaļā EDAU sniedz ieteikumus par ierosinātajiem garantiju noteikumiem.

4. SECINĀJUMI

Ja šie grozījumi būtu jāiekļauj galīgajā redakcijā, regulas projekts kļūtu par pirmo ES likumdošanas instrumentu, ar ko paredz atkāpšanos no piekļuves un labošanas tiesībām, kā arī no tiesībām ierobežot un tiesībām iebilst pret personas datu apstrādi statistikas nolūkos saskaņā ar VDAR 89. pantu. Ņemot vērā šā jautājuma aktualitāti un nozīmīgumu, EDAU atzinīgi un augsti vērtē Padomes konsultāciju un bažas par šā priekšlikuma ietekmi uz personas datu aizsardzību.

- EDAU iesaka Padomei vēlreiz izvērtēt ierosināto atkāpju paredzēšanas nepieciešamību, ņemot vērā standartu, kas paredzēts saskaņā ar VDAR 89. pantu un ko aplūko saistībā ar hartu.
- Ja vien ES likumdevējs var sniegt papildu pamatojumu šādu atkāpju nepieciešamībai un konkrētizēt noteikumu piemērošanas jomu, EDAU tā vietā iesaka apsvērt, kādā mērā VDAR 11. pants var palīdzēt kļūdēt pamatotās bažas, kādas rodas valstu statistikas institūtiem. Jo īpaši tas var būt būtiski datu apstrādes posmos, kad kodi, ar ko sasaista personas ar datu kopumu par viņām, jau ir izdzēsti un ir veikti citi tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu, ka statistikas institūti vai citas personas vairs nevar personu atkārtoti identificēt.

⁽¹⁾ COM(2016) 786 final – 2016/0389 (COD).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīva 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti (OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Skatīt Prezidentūras piezīmi delegācijām par "16.a apsvērumu un 12.a pantu prezidentūras tekstā (datu aizsardzība)" (atsauces nr. 12351/17), Briselē 2017. gada 21. septembrī. Šis dokuments ir publiski pieejams arī Padomes reģistrā: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12351-2017-INIT/en/pdf>.

Ja vēlākā posmā tiktu pamatota nepieciešamība paredzēt konkrētas atkāpes, EDAU varētu sniegt turpmākus ieteikumus attiecībā uz 12.a pantu par nosacījumiem un garantijām.

- EDAU atzinīgi vērtē nepārprotamo viedokli, ka personas datus nedrīkst izmantot, lai veiktu pasākumus vai pieņemtu lēmumus saistībā ar konkrētu datu subjektu.
- Tāpat EDAU atzinīgi vērtē noteikumu, ar ko prasa izmantot personas datus tikai statistikas mērķiem.
- EDAU iesaka pārstrādāt tekstu, lai nepārprotami paredzētu, ka personas datu apstrādei piemēro pseidonimizāciju un (nevis vai) citas attiecīgas garantijas saskaņā ar 89. panta 1. punktu.

Briselē, 2017. gada 20. novembrī

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

Giovanni BUTTARELLI
